

STAPPENPLAN AANLEG PICKLEBALL

Juli 2026

Inhoud

1.	Inleiding.....	3
1.1	Opzet stappenplan	3
1.2	Aanvullende informatie	3
2.	Projectorganisatie.....	4
2.1	Projectgroep.....	4
2.2	Taken en verantwoordelijkheden projectgroep.....	5
2.3	Checklist: Projectorganisatie	6
3.	Voorschriften en omgeving.....	7
3.1	Pickleball speelveld	7
3.1.1	Situering.....	7
3.1.2	Afmetingen, kleurstelling en belijning	7
3.1.3	Indoor.....	9
3.1.4	Reclame.....	9
3.2	Pickleball speelveld constructie	9
3.3	Pickleball netconstructie	11
3.4	Pickleball omheining.....	11
3.4.1	Algemeen.....	11
3.4.2	Constructie.....	11
3.5	Pickleball verlichting outdoor en indoor	12
3.5.1	Outdoor.....	12
3.5.2	Indoor.....	12
3.5.3	Afmeting en plaatsing lichtbronnen	13
3.6	Keuren en certificeren	13
3.7	Omgeving, vergunning en veiligheid	13
3.7.1	Omgeving.....	13
3.7.2	Geluid en licht	14
3.7.3	Vergunningen.....	15
3.7.4	Veiligheid	16
3.8	Checklist	16
4.	Financieel.....	17
4.1	Aanschaf.....	17
4.2	Subsidie en financiering	17
4.2.1	Subsidies	17
4.2.2	Financiering	17

4.3 Opbrengsten: tariefstelling en bezettingsgraad	18
4.4.1 Eenmalige kosten.....	18
4.4.2 Jaarlijkse kosten.....	18
5. Onderzoek	21
5.1 Algemeen.....	21
5.1.1 Nieuwe aanleg	21
5.1.2 Ombouw	21
5.1.3 Renovatie.....	22
5.2 Samenvattend.....	22
5.3 Checklist	24
6. Prijs- en contractvorming	25
6.1 Selectie aannemer(s)	25
6.2 Hoe aanbesteden?	25
6.2.1 Enkelvoudig onderhandse procedure.....	25
6.2.2 Meervoudig onderhandse procedure	25
6.2.3 Termijnen onderhandse aanbesteding	26
6.3 Vervolgprocedure.....	26
6.3.1 Verkrijgbaar stellen werkschrijving/bestek	26
6.3.2 Inlichtingen en/of aanwijs.....	28
6.3.3 Nota van Inlichtingen	28
6.3.4 Aanbesteding	28
6.3.5 Gunning	28
6.4 Checklist	29
7. Uitvoering.....	30
7.1 Directievoering en toezicht	30
7.2 Oplevering	31
7.3 Oplevering versus keuring.....	32
7.4 Onderhouds- en garantietermijn	32
7.5 Ingebruikname	32
7.6 Checklist	32

1. Inleiding

Pickleball is een nog onbekende maar snelgroeiende sport in Nederland. De energieke mix van tennis, padel en badminton veroverd steeds meer sportparken. De sport is laagdrempelig, snel te leren en geschikt voor jong en oud. Ideaal voor wie op zoek is naar beweging, plezier en sociale verbinding.

Het vertrekpunt van dit stappenplan is het initiatief voor de aanleg van één of meerdere Pickleball banen. Dit stappenplan is voornamelijk bedoeld voor een club en/of door een bestuur aangestelde projectgroep die zich met de aanleg van pickleball banen gaat bezighouden. De intentie van dit stappenplan is om clubs een handreiking te geven om het aanlegproces inzichtelijk te maken en basiskennis te delen zonder uitputtend te zijn. De aanleg en exploitatie blijft maatwerk!

Wij hebben de gegevens met de grootst mogelijke zorgvuldigheid verzameld en weergegeven. Aan de inhoud kunnen geen rechten worden ontleend.

Heb je nog opmerkingen, suggesties of eigen ervaringen die nuttig zijn om in dit stappenplan te vermelden, dan kun je dit mailen naar clubondersteuning@knltb.nl.

1.1 Opzet stappenplan

Het stappenplan bestaat uit een aantal verschillende stappen c.q. hoofdstukken. Ieder hoofdstuk sluit af met een handige checklist om de uitgevoerde acties af te kunnen vinken. De gekozen volgorde van het stappenplan is niet in beton gegoten. Het geeft vooral een doorkijk van het aanschafproces en bijkomende aspecten zodat de club geholpen is met meer (onafhankelijk) inzicht en basiskennis over de aanschaf en aanleg van een pickleball baan.

In dit stappenplan is standaard uitgegaan van de aanleg van één permanente pickleballbaan! Vanuit de KNLTB adviseren wij om als vereniging altijd uit te gaan van de aanleg van minimaal twee pickleball banen voor meer mogelijkheden met trainingen, competitie e.d.

Toepassing van demontabele, modulaire of tijdelijke systemen is geen onderdeel van dit stappenplan.

1.2 Aanvullende informatie

In het stappenplan wordt ook verwezen naar andere relevante informatie van de KNLTB en/of andere instanties:

- www.sportinfrastructuur.nl. Neem contact op met Sport Support en zij helpen u graag verder om de juiste toegang te verkrijgen: info@sportinfrastructuur.nl
- Omgevingsvergunning: www.omgevingsloket.nl
- Stichting Waarborgfonds Sport: www.sws.nl
- BOSA regeling: www.dus-i.nl
- Infosheet Pickleball en Geluid (versie 28 augustus 2025)
- Accommodatiebepalingen pickleball: accommodatiebepalingen-pickleball.pdf (centrecourt.nl)
- Alternatieve financieringsmogelijkheden | Verenigingen (centrecourt.nl)

Onderstaande informatie is te verkrijgen op aanvraag door een mail te sturen aan clubondersteuning@knltb.nl:

- Ruimtelijke ontwikkelingen van en nabij de accommodatie
- Regelgeving rondom licht- en geluidshinder

2. Projectorganisatie

Binnen de vereniging is besloten om te onderzoeken of aanleg van een of meerdere pickleball banen mogelijk en rendabel is voor de club.

2.1 Projectgroep

Het is verstandig om een projectgroep op te richten die zich specifiek gaat richten op het voorgenomen besluit om tot een mogelijke aanleg en exploitatie van een pickleball baan of meerdere banen bij de club over te gaan. Dit kan een bestuur zelf zijn of een afvaardiging daarvan, maar verstandiger is daarvoor een (tijdelijke) projectgroep aan te wijzen. De projectgroep wordt geïnstalleerd, waarna de projectgroep regelmatig verantwoording aflegt aan de club/ het bestuur.

De projectgroep moet niet te groot zijn. Afhankelijk van de omvang van het project en de aanwezige expertise binnen de club is een projectgroep met maximaal 4 tot 6 personen ruim voldoende. Uitgangspunt is dat het werkbaar moet blijven en dat de taken duidelijk en helder verdeeld kunnen worden. Daarmee blijft het voor iedereen ook behapbaar en overzichtelijk. Het is verstandig om een projectleider/voorzitter aan te wijzen die het totale overzicht behoudt en de resultaten terugkoppelt aan het bestuur. De projectgroep moet bestaan uit mensen met het liefst zo veel mogelijk verschillende expertises. Mensen met onder andere een sport/bouwtechnische, financiële en communicatieachtergrond zijn een pré. Rekruteren van de mensen kan via het informele circuit of door een oproep op bijvoorbeeld de website en/of socials. Een persoonlijke, actieve benadering werkt ook vaak goed.

Samenvattend:

- Benoeming door bestuur.
- Maximaal 4-6 personen → Liefst zo veel mogelijk verschillende expertises.
- Duidelijke taakverdeling (taakomschrijving)? → Wie doet wat? Wie is waarvoor verantwoordelijk.
- Planning → Wanneer moet welke stap gereed zijn? Reken gemiddeld voor het gehele traject van initiatief tot en met ingebruikname op minimaal 1 jaar. Afhankelijk van het doorlopen van procedures en dergelijke kan dit korter of langer zijn.

Voorbeeld taakverdeling en samenstelling projectgroep:

- Projectleider: Houdt overzicht en koppelt terug aan bestuur.
- Secretaris: Verslaglegging.
- Budgetbewaker: Bewaakt het budget en onderzoekt subsidiemogelijkheden/financiering en exploitatie.
- Technische aspecten: Verantwoordelijk voor uitzoeken technische/ruimtelijke aspecten van een pickleballbaan en de onderhoudsaspecten.
 - Directievoerder/toezichthouder te benoemen vanuit deze groep.

2.2 Taken en verantwoordelijkheden projectgroep

Een belangrijk onderdeel is het (goed) vaststellen van de taken en verantwoordelijkheden van de projectgroep(leden). Hieronder zijn een aantal aspecten weergegeven die hierbij kunnen helpen:

- Doel:
 - Wat er moet worden gerealiseerd is duidelijk en sluit aan op de (toekomst)visie van de club en zijn omgeving?
- Communicatie:
 - Wanneer en hoe worden de leden (en de omgeving) op de hoogte gehouden van de voortgang?
- Budget (bewaking):
 - Het budget is vastgesteld.
 - Is het budget toereikend of is zelfwerkzaamheid noodzakelijk/mogelijk?
 - Zijn er subsidies mogelijk?
 - Vastgelegd is hoe en door wie het budget wordt bewaakt.
 - Inzicht in de behoeftevoorziening en een globale exploitatieopzet is opgesteld.
- Planning (globaal):
 - Wanneer de voorbereiding gereed moet zijn is bekend.
 - De procedure voor vaststelling door Algemene bestuursvergadering c.q. leden is bekend.
 - Bekend is ook wanneer de opdracht aan de aannemer moet worden verstrekt om er zeker van te zijn dat de pickleball baan tijdig in gebruik kan worden genomen.
 - De geplande start van de aanleg is bekend. Iedereen is er van op de hoogte gesteld.
 - Er is rekening gehouden met de proceduretijd voor de aanvraag van de benodigde vergunning(en).
 - Optioneel: Opdracht verstrekt voor aanpassen nutsvoorzieningen. Bekend is wanneer de werkzaamheden uitgevoerd gaan worden.
- Vastleggen afspraken:
 - Van ieder overleg wordt een verslag gemaakt cq voortgang wordt vermeld op website.
- Zelfwerkzaamheid:
 - Nagaan binnen de club waar mogelijkheden zijn voor zelfwerkzaamheid.
- Terugkoppeling:
 - Vastgelegd is wanneer en op welk moment de projectgroep terug moet naar het bestuur en naar de leden. Bijvoorbeeld bij:
 - Vaststellen Go No Go;
 - Overschrijding budget;
 - Voorafgaand aan gunning opdracht.

Zelfwerkzaamheid:

Zelfwerkzaamheid wordt vaak gezien als een eenvoudige manier om geld te besparen. De zelfwerkzaamheid moet echter wel tot zaken worden beperkt die geen betrekking hebben op de constructieopbouw zoals grondwerk, constructielagen e.d. Dit is specialistisch werk om aan de gestelde eisen te kunnen voldoen en ook in juridische zin maakt het jou als opdrachtgever meer kwetsbaar bij eventuele gebreken. Wil je toch de vereniging of een lokale aannemer bij de werkzaamheden betrekken leg die vraag dan neer bij de aannemer van de Pickleball baan. Hij is uiteindelijk verantwoordelijk voor de gehele constructie.

Voor zelfwerkzaamheid kan bij aanleg van een pickleball baan op een bestaande tennisbaan gedacht worden aan bijvoorbeeld het opruimen van alle losse inrichtingselementen zoals banken, slangen, belijning, tennisnetten en –palen en scheidsrechtersstoelen. Maar ook het verwijderen van de baanafrastering, verhardingen buiten de banen en het verwijderen van groenvoorzieningen is mogelijk.

Nogmaals: Laat de werkzaamheden van de baanopbouw in hoofdzaak over aan de aannemer! En bespreek de zelf uit te voeren werkzaamheden altijd vooraf goed met de aannemer om discussies achteraf te voorkomen!

2.3 Checklist: Projectorganisatie

Onderdeel	Uitgevoerd
Instellen projectgroep	
Rekruteren leden projectgroep	
Benoeming projectgroep	
Afspreken taakverdeling en verantwoordelijkheden leden projectgroep	
Verslaglegging	
Vaststellen uitgangspunten:	
Doel	
Communicatie	
Budget	
Planning (voorbereiding en uitvoering)	
Zelfwerkzaamheid	
Terugkoppelmomenten	

3. Voorschriften en omgeving

Dit document voorziet in de vigerende voorschriften en richtlijnen die aan een pickleball baan worden gesteld. Indien nodig wordt er verwezen naar andere documenten en/of websites.

Deze voorschriften dienen minimaal te worden aangehouden bij de aanleg van een pickleball baan. De voorschriften aan een pickleball baan zijn primair afkomstig van the International Federation of Pickleball (IFP) en vertaalt c.q. aangepast naar de Nederlandse maatstaven en omstandigheden.

Momenteel is een pickleball baan nog geen onderdeel van het kwaliteitszorgsysteem van Sportinfrastructuur.nl. De verwachting is dat binnen enkele wel gaat gebeuren. Ook is er nog geen keurmerkcertificaat verbonden aan de realisatie van een pickleball baan.

In dit hoofdstuk zijn de voorschriften opgenomen zoals weergegeven op sportinfrastructuur.nl met betrekking tot alle onderdelen van een pickleball baan behandeld.

1. Pickleball speelveld
 - Situering
 - Afmetingen, kleurstelling en belijning
 - Indoor
 - Reclame
2. Pickleball speelveld constructie
3. Pickleball netconstructie
4. Pickleball omheining
5. Pickleball verlichting outdoor en indoor
6. Keuren en certificeren
7. Omgeving, vergunning en veiligheid

3.1 Pickleball speelveld

3.1.1 Situering

- Voor de ligging van de banen wordt geadviseerd om deze in de lengterichting NNW-ZZO aan te leggen. Dit om hinder van de zon zoveel mogelijk te beperken.
- Ook pickleball valt onder het activiteitenbesluit en daarom is het verstandig om inzicht te hebben in de mogelijke geluidbelasting.
- Een pickleball bal is vrij licht en dus meer gevoelig voor wind. Daarom is het wenselijk om de baan indien mogelijk op een plek aan te leggen waar de wind zo min mogelijk invloed heeft.

3.1.2 Afmetingen, kleurstelling en belijning

Afmetingen

- Het speelveld is rechthoekig 6,10 m breed en 13,41 m lang voor zowel dubbel- als enkelspel.
- De afmetingen van de baan worden vanaf de buitenkant van de omtreklijn en de niet-volleylijnen gemeten.
- De achteruitloop is minimaal 2,50 m.
- De zijuitloop naar hek/wand is minimaal 1,50 m;

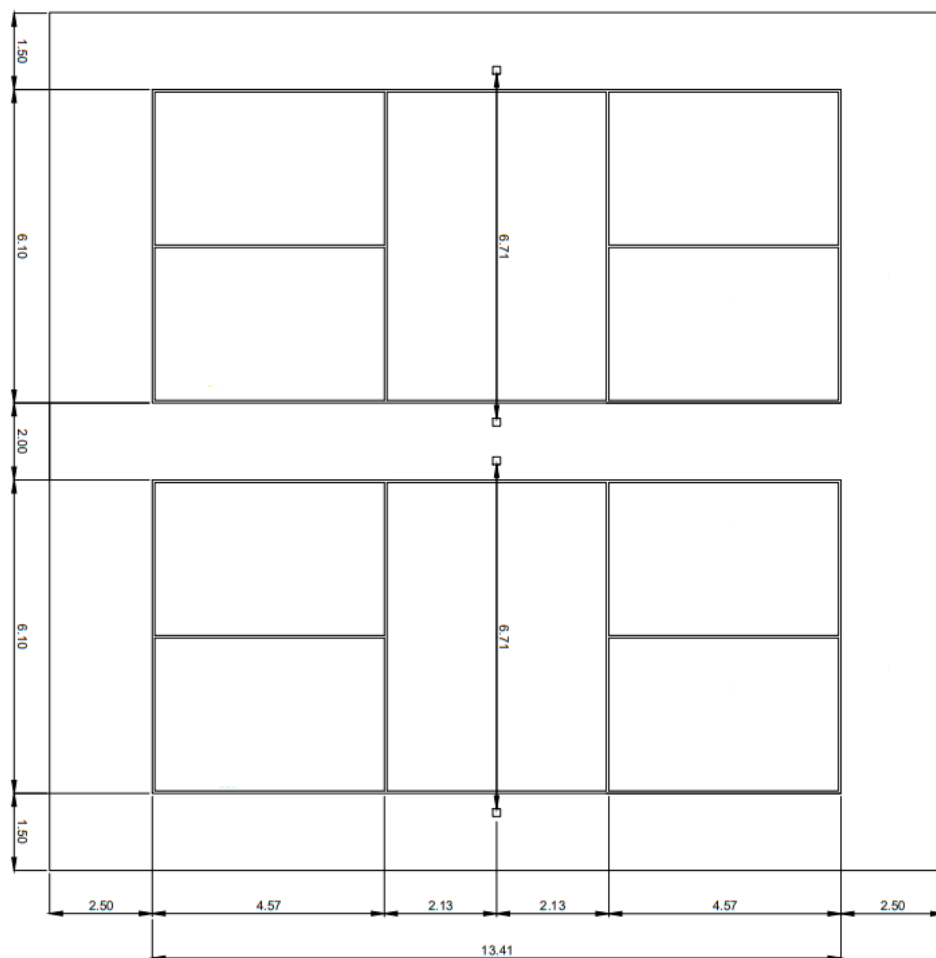
- De tussenuitloop (als sprake is van twee banen naast elkaar) is minimaal 2,00 m (zie Figuur 1).

Totale oppervlakte van één pickleball baan is:	9,10 m x 18,41 m	→ 167,53 m ²
Totale oppervlakte van twee pickleball banen is:	17,20 m x 18,41 m	→ 316,65 m ²
Totale oppervlakte van vier pickleball banen is:	33,40 m x 18,41 m	→ 614,90 m ²

Ter vergelijking: de totale oppervlakte van 1 tennisbaan is circa 670 m².

Dispensatie op afwijkingen

Voor afwijkingen in de maatvoering van een pickleball baan wordt geen dispensatie verleend.

Figuur 1: Afmetingen dubbele Pickleballbaan inclusief uitlopen (in meters)

Kleurstelling speeloppervlak

- De kleurkeuze van de toplaag is vrij mits duidelijk contrasterend met de belijning en bal. Aanbevolen wordt blauw of groen.
- Er wordt geadviseerd om de niet-volley zone in een andere kleur uit te voeren dan de rest van het speelveld en uitlopen.

Belijning

De twee halve velden dienen symmetrisch te zijn. Daarnaast geldt het volgende.

- Alle lijnen dienen minimaal 50 mm en maximaal 50,8 mm breed te zijn;
- Alle lijnen zijn wit;
- Alle lijnen hebben dezelfde kleur
- Alle lijnen hebben een duidelijk contrast met de kleur van het speeloppervlak;
- De breedtelijn (niet-volley lijnen) ligt aan beide zijden parallel aan het net;
- De breedtelijn ligt op een afstand van 2,13 m van het midden van het veld. Dit is inclusief de niet-volley lijn zelf,
- De middenlijn deelt de servicevakken verticaal en loodrecht in tweeën.

Bal

- Het gewicht van de bal ligt tussen de 22,1 en 26,5 gram.
- De bal heeft tussen de 26 en 40 gaten.
- De diameter van de bal dient te liggen tussen de 7,29 en 7,54 cm.

3.1.3. Indoor

Voor indoorbanen gelden in de basis dezelfde accommodatiebepalingen als voor outdoor met de volgende twee aanvullingen:

- De vrije hoogte over het hele speelveld is minimaal 5 meter; Voor internationale wedstrijden moet uitgegaan worden van een minimale vrije hoogte van 5,50 meter.
- De lichtpunthoogte wordt minimaal op of boven 6 meter bevestigd (internationaal variërend van 6,7- tot 9,15 meter).

3.1.4. Reclame

- Toepassing van fluorescerende kleuren zoals geel of wit worden sterk afgeraden.
- Reclame en andere afbeeldingen of materiaal, geplaatst achter en aan de zijkanten van de baan zijn toegestaan, tenzij deze het zicht van de spelers belemmeren of de speelomstandigheden beïnvloeden.
- Reclame en andere afbeeldingen of materiaal zijn niet toegestaan op het baanoppervlak binnen de lijnen van het speelveld.

3.2 Pickleball speelveld constructie

De sporttechnische eisen bepalen in grote mate de kwaliteit en veiligheid van spelen.

De volgende sporttechnische eisen dienen te worden aangehouden:

Algemeen:

- Het speelveld dient uitgevoerd te worden in één en dezelfde constructie;
- De toplaag dient uniform over het gehele speeloppervlak te zijn;
- De constructie dient uniform in opbouw en samenstelling te zijn;
- De constructieopbouw dient aaneengesloten te zijn;
- In het baanoppervlak dienen geen open naden voor te komen;
- De belijning behoort aaneengesloten, strak en zichtbaar te zijn.

- De belijning is wit. Afwijkingen van wit zijn toegestaan mits het contrasteert met de rest van het speelveld.

Hoogteligging

- De hoogteligging in de lengteraaï van het speelveld en uitlopen mag niet meer dan 10 mm afwijken van de gemiddelde hoogteligging in die lengteraaï.

Vlakheid:

- Oneffenheden in de vloer zijn maximaal 5 mm;
- Scherpe overgangen zijn niet toegestaan;
- Als binnen 3 meter meer dan drie oneffenheden voorkomen, mogen al deze oneffenheden binnen deze 3 meter niet groter zijn dan 3 mm.

Balstuit

- Bij het loslaten op 1,98 meter stuit de bal tussen 0,76 meter en 0,86 meter.

Baanconstructie Outdoor:

- De toplaag moet een reguliere stuit van de bal toelaten
- De baan kan zowel vlak als op afschot worden aangelegd, waarbij de volgende aandachtspunten gelden:
 - De internationale standaard voor de toplaag is (slow)hardcourt (Court Pace Rating 2-3).
- De toplaag is een gebonden constructie, al dan niet voorzien van een coating (overeenkomstig met hardcourt tennisbanen).
 - Coating op een cement gebonden steenslagskelet: Een waterdoorlatend beton met coating;
 - Coating op een dicht-asfaltbeton: Een waterondoorlatend asfaltbeton met coating;
- Een maximaal afschot van 1% is nog juist toegestaan.
- Indien er sprake is van een afschot, dan mag dit alleen via een eenzijdig afschot worden aangebracht (in een lengteraaï is geen afschot toegestaan).

Fundering en onderbouw:

- De constructiehoogte van de fundering en onderbouw is richtlijn; hoog genoeg om voldoende stabiliteit, vorstbestendigheid en waterbergend vermogen te realiseren in relatie tot de gebonden hardcourt toplaag. Voor de onderbouw wordt veelal genormeerd zand en/of grind, lava toegepast. Voor gebonden constructies gelden de volgende richtlijnen ten aanzien van de constructiehoogte:
 - Gebonden constructies: minimaal 600 mm;
 - Gebonden constructies ten oosten van de lijn: Maastricht - Sittard: minimaal 700 mm;
 - Gebonden constructies op en ten oosten van de lijn: Hardenberg - Hoogeveen - Assen - Hoogezand - Nieuweschans: minimaal 700 mm.

Planning:

Het aanbrengen van de coating/belijning kan alleen plaatsvinden onder de juiste weersomstandigheden qua temperatuur en luchtvochtigheid om de beste kwaliteit te krijgen. Hier moet wel rekening mee worden gehouden. De beste periode voor het aanbrengen van de coating is globaal van medio april tot medio september.

3.3 Pickleball netconstructie

Het speelveld wordt in tweeën gedeeld door een vast of los net.

Materiaal:

- het net moet vervaardigd zijn uit synthetische vezels en zodanig fijn geweven dat de bal niet door het net kan passeren (aanbeveling 45 x 45 mm);

Afmetingen:

- De netpalen staan 6,71 m uit elkaar gemeten vanaf de binnenkant van de paal.
- De hoogte van het net in het midden van de baan bedraagt 0,8636 m. Ter hoogte van de zijlijnen dient de hoogte van het net 0,9144 m te zijn.

Ophangconstructie:

- Het net wordt opgehangen met een metalen kabel.
- De diameter van de metalen kabel is maximaal 10 mm in omtrek;
- Het mechanisme dat zorgt voor de kabelspanning mag geen gevaar vormen voor de spelers;
- het net moet bovenaan een witte bovenband/strip hebben van 50,8 mm breed met de metalen kabel onder de witte bovenband verwerkt;

Netpalen:

- De palen mogen rond of vierkant zijn maar moeten in het geval van vierkante netpalen afgerond zijn.
- De maximale diameter van een netpaal is 80 mm;
- De lengte van het net dient ten minste 6,63 m bij 0,762 m te bedragen.

3.4 Pickleball omheining

3.4.1 Algemeen

- Een omheining (hekwerk) om de baan of banen is nodig om de bal tegen te houden, het baanoppervlak tegen schade te beveiligen en het publiek te beschermen;
- Het hekwerk kan in variabele hoogten worden aangebracht.
- Onder normale omstandigheden voldoet een hoogte van 1 m.
- In bijzondere situaties zoals een accommodatie die grenst aan sloten, een openbare weg en dergelijke is een hoogte van 3 m aan te bevelen.

3.4.2 Constructie

- Staanders zijn van een buis- of profielvormig ontwerp van verzinkt staal of aluminium in betonpoeren. De onderlinge afstand bedraagt ongeveer 3 m;
- De bovenregels zijn van staal of aluminium buis;
- Tussenregels zijn alleen noodzakelijk bij hekwerken hoger dan 3 m.
- Onderregels worden meestal niet toegepast in buisvorm, echter in uitvoering als span-draad. Een buisvorm is een degelijker doch wat duurdere constructie, die het voordeel biedt dat het gaas hier beter aan kan worden bevestigd. Een staalkabel door onderste maas is ook mogelijk.

- Het gaas bestaat meestal uit groen of zwart geplastificeerd harmonicagaas met een maaswijdte van 40 mm en een draaddiameter van 3 mm.

3.5 Pickleball verlichting outdoor en indoor

3.5.1 Outdoor

Om aan redelijke eisen ten aanzien van visuele waarneming te voldoen wordt de gemiddelde horizontale verlichtingssterkte (lux) voor pickleball buiten (outdoor) geadviseerd in lijn met de vereisten van Padel.

Nationale officiële KNLTB competities en toernooien:

- De gemiddelde horizontale verlichtingssterkte bij nationale officiële competities en toernooien wedstrijden die outdoor gespeeld worden, is minimaal 300 lux.
- De gelijkmatigheid bij nationale officiële competities en toernooien die outdoor gespeeld worden, is 0,7.

Officiële internationale competities en toernooien:

- De minimale gemiddelde horizontale verlichtingssterkte voor officiële internationale competities en toernooien die outdoor gespeeld worden is 500 lux.
- De gelijkmatigheid voor officiële internationale competities en toernooien die outdoor gespeeld worden is 0,7.

3.5.2 Indoor

Voor binnen (indoor) geldt minimaal 500 lux als **vereiste**.

Nationale officiële KNLTB competities en toernooien:

- De minimale gemiddelde horizontale verlichtingssterkte voor nationale officiële competities en toernooien die indoor gespeeld worden is minimaal 500 lux.
- De gelijkmatigheid voor nationale officiële competities en toernooien die indoor gespeeld worden is 0,7.

Officiële internationale competities en toernooien:

- De minimale gemiddelde horizontale verlichtingssterkte voor officiële internationale competities en toernooien die indoor gespeeld worden is 750 lux.
- De gelijkmatigheid voor officiële internationale competities en toernooien die indoor gespeeld worden is 0,7.

In Figuur 2 is een overzicht van de geadviseerde prestatie-eisen voor verlichting buiten/binnen weergegeven.

Minimaal verlichtingsniveau	Gemiddelde horizontale verlichtingssterkte (gemeten in lux)	Gelijkmatigheid
Buiten		
Officiële competities en toernooien		
nationaal	300	0,7
internationaal	500	0,7
Onofficiële competities, training, recreatief gebruik	200	0,5
Binnen		
Officiële competities en toernooien		
nationaal	500	0,7
internationaal	750	0,7
Onofficiële competities, training, recreatief gebruik	300	0,5

* In afwijking van bovenstaande tabel adviseren wij voor recreatief gebruik en/of trainingen ook een minimaal verlichtingsniveau van 300 lux te hanteren voor buiten en 500 lux voor binnen.

Figuur 2: Prestatie-eisen verlichting

3.5.3 Afmeting en plaatsing lichtbronnen

- lichtmasten worden buiten de afrastering geplaatst;
- de lichtmasten hebben, gemeten vanaf de grond tot aan de lichtbron, een minimale hoogte van 6 meter.

3.6. Keuren en certificeren

De aanleg c.q. bouw van pickleballbanen (indoor en outdoor) is op dit moment niet keuring plichtig zoals wel gebruikelijk bij andere sporten (zoals tennis en padel). Echter de verwachting is dat naar gelang de ontwikkeling en groei van de sport de aanleg van pickleballbanen binnen enkele jaren wordt ondergebracht onder het kwaliteitszorgsysteem van Sportinfrastructuur.nl (onderdeel van NOC*NSF) en onder keuringsplicht komt te vallen. Desalniettemin wordt sterk aanbevolen nieuw aan te leggen banen in afstemming met een erkende keuringsinstantie wel te laten keuren om de geleverde kwaliteit te laten beoordelen in het belang van de opdrachtgever en zijn gebruikers.

3.7 Omgeving, vergunning en veiligheid

Nadat de locatie voor de aanleg van een pickleball baan voor de club gewenst is moet in een volgende stap onderzocht worden of het wel daadwerkelijk daar mogelijk is. Hierbij moet rekening worden gehouden met een aantal aspecten zoals de omgeving, geluid, vergunningen en veiligheid.

3.7.1 Omgeving

Betrek de directe omgeving (indien van toepassing) zoals omwonenden, naastgelegen sportclubs of bedrijven. Leg uit wat de plannen zijn en wat de eventuele gevolgen zijn voor de

omgeving zoals geluid- of lichtoverlast! Bezoek een club waar pickleball al aanwezig is om ervaringen uit te wisselen met betrekking tot de ligging, geluid, licht e.d.

3.7.2 Geluid en licht

Pickleball is een nieuwe en snelgroeiende sport in Nederland.

Een nieuwe sport brengt nieuwe inzichten met zich mee. In het geval van Pickleball betreft dat het geluid dat het spel met zich meebrengt.

Om gemeenten, sportclubs en omwonenden te informeren, is er een overzichtelijke infosheet over Pickleball en Geluid opgesteld met eerste inzichten. Deze is tot stand gekomen in samenwerking met NOC*NSF, NSG, VSG en KNLTB.

De conclusie?

Pickleball vraagt om een zorgvuldige afweging rondom de inpasbaarheid want afhankelijk van de locatie en oriëntatie van de banen zijn de uitkomsten van de geluidsimpact sterk verschillend.

Geluid: wat weten we?

Uit diverse metingen blijkt dat het geluid van Pickleball sterk afhankelijk is van de richting waarin de baan ligt. Dus vooraf al rekening houden met een goede baanoriëntatie is een belangrijk inzicht waar je in de plannen al goed naar kunt kijken.

Op basis van metingen zijn er 'invloedsgebieden' opgesteld voor een eerste indicatie voor de afstand tot woningen. Voor meer informatie zie de infosheet op de pagina [Geluidshinder | Verenigingen](#)

Let op: De infosheet geeft slechts indicaties en het is geen harde norm! Ze bieden uitsluitend een eerste inzicht. **Voor een definitieve beoordeling is altijd een akoestisch onderzoek op maat nodig.** Dus betrek altijd een akoestisch adviseur om de situatie voor jouw specifieke locatie in kaart te brengen.

Samen bouwen aan kennis

Akoestisch adviseurs worden uitgenodigd om hun eigen meetgegevens te delen via info@sport-infrastructuur.nl. Zo bouwen we samen aan een breed gedragen en betrouwbaar beeld van de geluidsimpact van deze jonge sport.

NB: Ook internationaal is er aandacht voor het aspect geluid bij pickleball. Daarom zijn er inmiddels (in Canada en de VS) 'quiet category' paddles ontwikkeld welke minder geluid geven. Ook zijn er ontwikkelingen door het gebruik van een 'stille pickleball (foam). De nabije toekomst moet uitwijzen wat de invloed van de geluidarme paddles op het spel is.

Overlast wil je voorkomen en daarom is vooraf onderzoek naar geluids- en/of lichthinder overlast voor de gewenste locatie van de nieuw aan te leggen pickleball baan belangrijk.

Vooraf betrokkenen informeren is een kleine moeite en kan (mogelijk) bezwaren tijdens de aanvraag van een omgevingsvergunning voorkomen! Verstandig is dit wel pas te doen als het juiste inzicht bekend is en de mogelijke consequenties helder zijn.

TIP:

Zijn er veel vragen vanuit de buurt over geluidsoverlast dan kan het een idee zijn om eerst een tijdelijke (mobiele) pickleball baan aan te leggen. Enerzijds een mooie kans voor leden om kennis te maken met pickleball. Anderzijds een kans om omwonenden te laten beoordelen wat het verschil is qua geluid met een tennisbaan of padelbaan. Diverse partijen bieden een mobiele pickleball baan aan.

3.7.3 Vergunningen

Voor de aanleg van een pickleball baan moet in hoofdzaak voor de baanverlichting (lichtmasten) en eventueel hogere afrasteringen een vergunning worden aangevraagd. Dit is veelal bij de gemeente maar kan in sommige gevallen ook bij de Provincie nodig zijn.

Omgevingsvergunning:

Controleer eerst zelf het vigerende/actuele bestemmingsplan op het landelijke portaal voor ruimtelijke plannen (www.ruimtelijkeplannen.nl).

Op www.omgevingsloket.nl kun je vooraf een vergunningencheck doen. Je geeft dan aan waar je een pickleball baan wilt gaan realiseren. Daarbij is het noodzakelijk om het kadastrale nummer van het perceel in te vullen. Op basis van deze check weet je bij welk Bevoegd Gezag (Gemeente, Provincie e.d.) je moet zijn voor je aanvraag.

Veelal volstaat het om contact op te nemen met jouw gemeente voor een eerste (voor)overleg over de plannen tot aanleg van één of meerdere pickleball banen op jouw accommodatie.

Vragen die gesteld moeten worden zijn:

- Wat zijn de voorwaarden (hoogte, verlichting, bouwen)?
- Welke informatie moet ik aanleveren als ik een vergunning aanvraag (bv lichtonderzoek, akoestisch onderzoek, constructieberekeningen, ecologisch onderzoek en soms zelfs archeologisch of explosievenonderzoek)?
- Wat is de doorlooptijd van een aanvraag?

NB1: Neem een tekening of luchtfoto mee van de locatie waar je van plan bent om een pickleball baan aan te leggen. Dat praat altijd makkelijker.

NB2: Indien je complex in bijvoorbeeld een Nationaal park ligt of landschappelijke waarden heeft kan een Provincie het Bevoegd Gezag zijn.

Na het gesprek met de gemeente weet je of er wel of niet een pickleball baan mag worden aangelegd (en waarom). Als er wel een baan mag worden aangelegd dan moet na het gesprek ook duidelijk zijn welke informatie nog moet worden verzameld voor het doen van een complete aanvraag betreffende de omgevingsvergunning.

Doorlooptijd

De doorlooptijd van de gehele procedure van aanvraag tot verlenen vergunning bedraagt minimaal drie maanden. Zijn er bezwaren ingediend of moeten aanvullende stukken worden aangeleverd dan loopt een procedure al snel uit naar 4,5 tot 5 maanden!

Begin dus op tijd met het overleg met de gemeente en het indienen van de aanvraag!

Lees de afgegeven vergunning goed door. Vaak moet de start van de aanleg worden doorgegeven aan de bevoegde instantie.

3.7.4 Veiligheid

Het is aan te raden om vooraf contact op te nemen met de veiligheids- c.q. hulpdiensten (ambulance, brandweer en politie) in de gemeente. Tijdens een overleg kunnen de plannen worden uiteengezet en kan helderheid worden verkregen over of er voorwaarden aan de aanleg van een pickleball baan zijn verbonden.

Hulpdiensten moeten de pickleball baan goed kunnen bereiken bij calamiteiten. Laat daarom de plannen altijd vooraf controleren!

3.8 Checklist

Checklist: Wensen en eisen	
Onderdeel	Uitgevoerd
Bezoek een aanbieder met een of meerdere pickleball banen	
Bepaal de plaats en richting van de pickleball baan	
Bekijk of er voldoende ruimte beschikbaar is voor de aanleg	
Hou rekening met eventuele uitbreidingsmogelijkheden	
Informeer de omgeving over de plannen voor aanleg van een of meerdere pickleball banen	
Maak een afspraak bij de gemeente in verband met vergunning	
Welke onderzoeken zijn benodigd voor aanvraag vergunning	
Neem contact op met veiligheidsdiensten	

4. Financieel

4.1 Aanschaf

Als club wil je een pickleball baan laten aanleggen. Als indicatie voor aanschaf van een enkele pickleball baan (puur alleen de complete baan met verlichting en afrastering) moet worden gedacht aan een bedrag tussen de € 40.000,00 en € 50.000 (exclusief BTW, prijspeil 2026).

Door meerdere pickleball banen gelijktijdig aan te leggen worden de aanlegkosten per baan fors lager. De aanlegkosten voor vier pickleballbanen liggen tussen de € 105.000,00 en € 125.000 (exclusief BTW, prijspeil 2026).

Iedere pickleball baan is maatwerk. De uiteindelijke aanschafkosten zijn o.a. afhankelijk van de wensen en eisen (omgeving, extra maatregelen e.d.) en de locatie (grondslag) van de pickleball baan.

4.2 Subsidie en financiering

Voor het investeren in de aanleg van een pickleball baan kan gebruik worden gemaakt van subsidies en zijn er goede financieringsmogelijkheden.

4.2.1 Subsidies

Voor het verkrijgen van subsidie(s) kun je de volgende mogelijkheden onderzoeken:

BOSA subsidie:

BOSA subsidie (Stimulering Bouw en Onderhoud van Sport Accommodaties) voor bouw en onderhoud van sportaccommodaties. Het subsidieplafond voor de BOSA-regeling is in 2026 al bereikt.

Voor meer informatie zie: [Stimulering bouw en onderhoud van sportaccommodaties \(BOSA\) | Dienst Uitvoering Subsidies aan Instellingen](#)

DUMAVA subsidie (Duurzaam Maatschappelijk Vastgoed) voor activiteiten gericht op duurzame maatregelen: o.a. Energiebesparing, circulariteit, klimaatadaptatie.

Voor meer informatie zie: [Subsidieregeling duurzaam maatschappelijk vastgoed \(DUMAVA\) | https://www.rvo.nl/subsidies-financiering/dumava](https://www.rvo.nl/subsidies-financiering/dumava)

Let op: Subsidies worden jaarlijks aangepast en bijgesteld en er is een jaarlijks (gelimiteerd) subsidiebudget beschikbaar! Het subsidiebedrag wordt berekend over de subsidiabele kosten inclusief BTW.

Gemeentelijke subsidie:

Informeer bij jouw gemeente naar de mogelijkheden. Iedere gemeente heeft zijn/haar eigen regels met betrekking tot subsidieverstrekking.

Overig:

Meer informatie over de hierboven genoemde subsidies en andere (actuele) subsidies is tevens te vinden op: [subsidie-en-financiering](#)

4.2.2 Financiering

De aanleg van een pickleball baan kan door middel van (deels) eigen vermogen aan te wenden vanuit de club of een (deels) hypothecaire lening af te sluiten bij een bank minus de beschikbare

subsidiemogelijkheden.

Een partij die clubs kan ondersteunen en adviseren en ervaring hebben opgebouwd is:

- Stichting Waarborgfonds Sport (www.sws.nl)

Alternatieve financieringsmogelijkheden:

Naast de traditionele financieringsmogelijkheden zijn er tevens een aantal alternatieve mogelijkheden, zoals bijvoorbeeld een obligatielening c.q. crowdfunding.

Over alternatieve financieringsmogelijkheden is meer te lezen via onderstaande link:

Alternatieve financieringsmogelijkheden | Verenigingen (centrecourt.nl) [alternatieve-financieringsmogelijkheden](#)

4.3 Opbrengsten: tariefstelling en bezettingsgraad

Reken met reële tarieven en bezettingsgraad op basis van de huidige contributie en (marktconforme) verhuurprijzen in de omgeving. Inventariseer de belangstelling vooraf goed om een reële inschatting te kunnen maken van de bezettingsgraad binnen de eigen organisatie aangevuld met interesse uit de (nabije) omgeving.

Opbrengsten (bijvoorbeeld):

1. Contributie: Indicatief kunnen er 75 leden gebruik maken van een pickleball baan (gebruikersrichtlijn).
2. Losse verhuur banen (uren keer tarief)
3. Extra opbrengsten kantine (lastig in te schatten)

4.4 Kosten

Het onderdeel kosten is opgebouwd uit de éénmalige investering bij aanleg van een pickleball baan en de jaarlijkse terugkerende kosten. Inzicht in deze kosten helpt bij het op maat maken van de businesscase.

4.4.1 Eenmalige kosten

Er dient rekening te worden gehouden met mogelijk de volgende éénmalige kosten:

- Aanleg pickleball baan (kostenramingen beschikbaar en op te vragen bij aannemers) o.a.:
 - Grondwerk, zandonderbouw en drainage
 - Sporttechnische (gebonden)fundering
 - Toplaag/coating
 - Baanverlichting
 - Baaninrichting
 - *Toekomstig: Certificaatfee pickleball – verplicht (zie sportinfrastructuur.nl) Nu nog niet van toepassing (jan 2026)*
 - Verhardingen rondom
 - Overig (bijvoorbeeld terreininrichting zoals banken, tafels e.d.)
- Aanpassingen complex om ruimte te maken (indien noodzakelijk)
- Aanpassingen nutsvoorzieningen
- Leges voor verkrijgen vergunning(en)
- Aanschaf reserveringssysteem (bijvoorbeeld KNLTB Meet & Play)

4.4.2 Jaarlijkse kosten

Er dient rekening te worden gehouden met mogelijk de volgende jaarlijkse kosten:

- Afschrijving
- Rente en aflossing lening (indien gefinancierd)
- Indien van toepassing afschrijving voor het tussentijds coaten/belijken van de toplaag (gemiddeld 6-8 jaar)
- (extra) Energiekosten:
 - Elektra voor verlichting
- Verzekeringen (af te sluiten via eigen bank of verzekeraar). Tegen brand, storm en vandalisme. Af te sluiten voor opdracht. Bijvoorbeeld:
KNLTB Verenigingspolis- Tennisplezier verzekerd | Howden Nederland
- Onderhoudsabonnement: Iedere aannemer kan een onderhoudsabonnement aanbieden. Dit abonnement omvat globaal de volgende onderdelen:
 - Onderhoudsabonnement voor baanverlichting
 - Wekelijks onderhoud (uren en materialen)
 - Beheer
 - Overig

Tip: Maak gebruik van de expertise van partijen die kunnen helpen bij de financiering en businesscase. De kosten hiervoor zijn meestal snel weer terugverdiend.

4.5 Economische afschrijvingstermijnen

De economische levensduur of economische gebruiksduur is, in bedrijfskundige zin, de maximale periode waarin een product economisch verantwoord kan worden gebruikt. In deze periode dient het product te worden afgeschreven. In onderstaande tabel worden door de KNLTB aanbevelingen gedaan voor de economische afschrijvingstermijnen van de verschillende onderdelen van een pickleball baan.

Economische afschrijvingstermijnen	
Onderdeel	Aanbeveling KNLTB*
Lichtmasten	10 jaar
Verlichtingsarmaturen	10 jaar
Toplaag/coating	8 jaar
Fundatie (afhankelijk van type)	15 jaar

* Het betreft hierbij (voorlopige) aanbevelingen vanuit de KNLTB. De praktijk laat soms anders zien en dat garanties korter zijn. Ervaring op langere termijn is er nog niet. Let hierop!

4.6 Garantie

De wettelijke garantie betekent dat je altijd recht hebt op een goed product. Als een product niet deugt, heb je recht op gratis reparatie, vervanging of teruggave van je geld. Er is geen wettelijke garantietermijn in Nederland. Dit is omdat het ene product langer mee gaat dan het andere.

Garantietermijn

De garantietermijn gaat in nadat de banen zijn goedgekeurd én alle opleverpunten zijn afgehandeld. De garantie is gedurende de garantietermijn lineair aflopend of gunstiger voor opdrachtgever.

Indien garantie wordt gekoppeld aan onderhoudsvoorschriften, dienen deze onderhoudsvoorschriften aan de offerte te worden toegevoegd. Garantie mag niet gekoppeld

zijn aan een verplicht onderhoudscontract met de aannemer. Het staat een aannemer wel vrij een onderhoudscontract aan te bieden.

4.7 Checklist

Checklist: Financieel	
Onderdeel	Uitgevoerd
Subsidiemogelijkheden onderzoeken (landelijk en lokaal)	
Hoe te financieren?	
Bereken opbrengsten op basis van reële tarieven en bezettingsgraad e.d.	
Maak alle eenmalige kosten bij aanschaf inzichtelijk	
Maak een overzicht van alle jaarlijks terugkerende kosten	
Stel een exploitatieoverzicht op	
Sluit een verzekering af voorafgaand aan opdracht	

5. Onderzoek

5.1 Algemeen

Een technisch (locatie) onderzoek voorafgaand aan de aanleg van een pickleball baan is noodzakelijk! In dit hoofdstuk worden de noodzakelijke werkzaamheden hiervoor omschreven, afhankelijk van de Ausgangssituatie. Het onderzoek resulteert in een rapport met daarin de gewenste inzichten. Het onderzoek heeft betrekking op de kwaliteit/toepasbaarheid van de aanwezige grondslag (zetting) en op de kwaliteit herbruikbaarheid van een bestaande sportconstructie en bijbehorende onderdelen.

Voor het technisch onderzoek zijn globaal drie situaties te benoemen:

1. Nieuwe aanleg;
2. Ombouw bestaande sportconstructie naar een pickleball baan;
3. Renovatie pickleball baan.

De KNLTB adviseert om voor een technisch onderzoek altijd een onafhankelijke en deskundige partij in te schakelen. Deze kan je adviseren over de toe te passen constructie, de mogelijkheden van een aangepaste constructie en de herbruikbaarheid van de aanwezige materialen te bepalen.

Een onafhankelijke partij moet worden ingeschakeld die op de hoogte is van de voorschriften, richtlijnen en eisen en weet hoe te handelen.

De KNLTB kan je nader informeren over welke partijen een dergelijk onderzoek voor je kunnen uitvoeren.

Wat moet onderzocht worden?

De omvang van het technisch onderzoek is afhankelijk van de vraagstelling en het type werkzaamheid. Er is een wezenlijk verschil tussen een onderzoek voor renovatie van een bestaande baan versus een onderzoek naar een nieuw te bouwen baan of de ombouw van een bestaande sportconstructie naar een pickleball baan.

5.1.1 Nieuwe aanleg

Bij nieuwe aanleg van een pickleball baan wordt geadviseerd voldoende inzicht in de bodemgesteldheid, de draagkracht en waterhuishouding te krijgen. Een slecht of verminderd draagkrachtige ondergrond (veen, slappe klei e.d.) en een hoge of sterk fluctuerende/wisselende grondwaterstand heeft grote invloed op de gewenste duurzaamheid en vereiste kwaliteit van de baan- en kooiconstructie. Een grondmechanisch (geotechnisch- en hydrologisch) onderzoek kan in deze situaties duidelijkheid geven in de te nemen maatregelen.

5.1.2 Ombouw

Als de (nieuwe) aanleg van een pickleball baan is gesitueerd op een bestaande sportconstructie zoals bijvoorbeeld een tennisbaan of hockeyveld is het noodzakelijk voorafgaand aan de aanleg een kwaliteitsonderzoek van de onderbouw te laten opstellen door een onafhankelijke partij. Bij de aanleg worden specifieke eisen gesteld aan de kwaliteit en dikte van de verschillende constructielagen. Deze eisen hebben vooral betrekking op de stabiliteit, waterdoorlaatbaarheid en waterbergend vermogen. Een onafhankelijke partij kan adviseren in de mogelijkheden van een aangepaste constructie en de herbruikbaarheid van de aanwezige materialen.

NB: In Nederland zijn veel zettingsgevoelige gebieden met een slechte draagkracht. Vooral in het noorden en westen van het land zijn veel van dit soort gebieden, maar ook lokaal is het mogelijk. Besteed hier vroegtijdig aandacht aan en overleg het met de aannemer.

5.1.3 Renovatie

Renovatie van een bestaande pickleball baan omvat normaal gesproken niet meer dan het op-nieuw aanbrengen van de coating en belijning (na gemiddeld 6 tot 8 jaar). Echter na een aantal vervangingscycli kan het noodzakelijk zijn ook de funderingslaag te renoveren als gevolg van verzakkingen e.d..

Het is van belang om vooraf onderzoek te doen naar de huidige kwaliteit en werking van bestaande onderdelen om tegenvallers (in de uitvoering) te voorkomen.

NB: Omdat pickleball nog niet heel lang in Nederland wordt beoefend is op dit moment nog weinig ervaring met renovatie en/of volledige vervanging. Ook de juiste regelgeving is nog onderwerp van gesprek. Wel staat vast dat er in het kader van de zorgplicht op termijn een keuring dient plaats te vinden.

5.2 Samenvattend

Voor alle situaties geldt dat als wordt afgeweken van de standaard kwaliteitseisen het voorstel moet worden ingezien en goedgekeurd door een door NOC*NSF erkende keuringsinstantie. Dit om de kwaliteit van aanleg en het functioneren op langere termijn te borgen in het belang van de aanbieder.

In onderstaande tabel is globaal aangegeven welke onderdelen moeten worden onderzocht in welke situatie. Daarbij is tevens aangegeven of er sprake is van een sporttechnisch voorschrift (eis) of aanbeveling.

Onderzoek				
Onderdeel	Voorschrift/ aanbeveling	1. Nieuwe aanleg	2. Ombouw tennis/sport naar pickleball baan	3. Renovatie pickleball baan
Terreininventarisatie		✓	✓	✓
Baanopbouw:	Voorschrift	NVT		
• Vlakheid				✓
• Constructie opbouw			✓	
• Laagdikte			✓	
Analyse laagsoorten (in laboratorium)	Voorschrift	NVT	✓	✓

Onderzoek				
Onderdeel	Voorschrift/ aanbeveling	1. Nieuwe aanleg	2. Ombouw tennis/sport naar pickleball baan	3. Renovatie pickleball baan
Milieukundig onder- zoek		✓ (grondonderzoek)	✓ (bij afvoer mate- rialen)	✓ (bij afvoer mate- rialen)
Bodemopbouw		✓		
Baan: Grondmechanisch onderzoek		(✓)	(✓)	
Waterhuishouding		✓	✓	✓ (soms)
Drainage		NVT	✓	✓
Maatvoering	Voorschrift	NVT	✓	✓
Ruimtebeslag		✓	✓	
Hoogtemeting/vlakheid	Voorschrift	✓	✓	✓

Verklaring symbolen:

✓ Dit onderdeel moet uitgevoerd worden

(✓) Dit onderdeel moet afhankelijk van de vraagstelling uitgevoerd worden

NVT Logischerwijs hoeven bepaalde onderdelen niet te worden onderzocht of vastgesteld, omdat hier altijd sprake is van aanleg conform de geldende normen en reglementen. Wanneer hier sprake van is staat in de kolom 'NVT'.

Aan bovenstaande tabel kunnen geen rechten worden ontleend. Tabel is richtinggevend. De bouw van een padelbaan is altijd maatwerk.

Boringen

Door steekproefsgewijs een aantal boringen per aan te leggen pickleball baan uit te voeren kan de huidige constructieopbouw en de waterhuishouding in kaart gebracht worden. In onderstaande tabel is het aantal boringen per baan aangegeven. Op basis van het hieronder aangegeven minimaal aantal boringen per baan wordt een goed en gemiddeld beeld verkregen van de opbouw en de kwaliteit ter plaatse van de aan te leggen baan. Bij grote afwijkingen tussen de boringen wordt geadviseerd om aanvullende boringen uit te voeren! Het aantal voorgestelde boringen komt overeen met de keuringsprocedure bij aanleg.

Boringen			
Aantal pickleball banen	Oppervlakte in m2	Aantal boringen per baan	Totaal aantal boringen
1	ca. 170	3	3
2	ca. 315	1	4
3	ca. 600	1	5
4	ca. 800	1	6

5.3 Checklist

Checklist: Onderzoek	
Onderdeel	Uitgevoerd
Vraag onafhankelijk advies	
Verzamel bestaande gegevens	
Bepaal het (noodzakelijk) uit te voeren onderzoek	
Vaststellen onderzoeksresultaten	

6. Prijs- en contractvorming

De plannen zijn gereed! Het is tijd om (potentiële) aannemers uit te nodigen. Dit hoofdstuk heeft tot doel om aan te geven hoe aannemers benaderd kunnen worden tot en met het verstrekken van de (definitieve) opdracht.

Het is verstandig om altijd minimaal drie verschillende aannemers uit te nodigen en te vragen om een gespecificeerde offerte. Alleen gespecificeerde offertes kunnen objectief worden beoordeeld en vergeleken.

Om iets meer achtergrond te geven over de prijs- en contractvorming worden in dit hoofdstuk de twee officiële methoden voor aanbesteden kort beschreven.

6.1 Selectie aannemer(s)

Iedere club die van plan is één of meerdere pickleball banen aan te gaan leggen kan daarvoor terecht bij diverse pickleball bouwers.

Tip: Vraag altijd naar referenties, bel deze na en kijk op locatie en praat met de gebruikers. Informeer naar hoelang een aannemer al actief is in Nederland, hoeveel projecten hij daadwerkelijk in Nederland heeft gebouwd en check zo nodig zijn kredietwaardigheid. Ook de accountmanager vanuit de KNLTB kan je hierover benaderen.

6.2 Hoe aanbesteden?

Voor een aanbesteding door een club wordt vaak volstaan met een onderhandse aanbesteding. Een gemeente heeft altijd te maken met Europese aanbestedingsregels, dat blijft hier buiten beschouwing. Onderhands aanbesteden wil zeggen 'Zonder publicatie van een aankondiging'. Bij onderhands aanbesteden kennen we de enkelvoudig onderhandse en de meervoudig onderhandse procedure. In de praktijk worden de meeste opdrachten bij clubs via de meervoudige onderhandse procedure in de markt gezet. De reden hiervoor is dat het een gespecialiseerde markt is waar steeds meer aannemers/bouwers komen.

In onderstaande sub-paragrafen worden kort de meest gebruikte vormen van een onderhandse aanbesteding genoemd met als doel meer inzicht te krijgen in de onderlinge verschillen.

NB: Een club hoeft zich niet te conformeren aan het ARW (Aanbestedingsreglement Werken). Indien de werkzaamheden worden opgedragen door de gemeente dan dient wel altijd het ARW te worden gevolgd.

6.2.1 Enkelvoudig onderhandse procedure

De enkelvoudig onderhandse procedure (de één op één benadering of gunning). Hierbij wordt aan één aannemer gevraagd een offerte in te dienen. Deze procedure wordt toegepast indien er maar één aannemer is die het specifieke product kan leveren.

Een enkelvoudig onderhandse procedure wordt door clubs toegepast bij aanschaf van een pickleball baan in specifieke situaties. De club en de aannemer overleggen dan regelmatig om te komen tot de aanleg van een pickleball baan afgestemd op de wensen en eisen van de club.

6.2.2 Meervoudig onderhandse procedure

De KNLTB adviseert clubs altijd om te kiezen voor een meervoudig onderhandse procedure. Bij deze procedure wordt een beperkt aantal aannemers uitgenodigd voor het doen van een offerte.

Wij adviseren om minimaal drie verschillende aannemers uit te nodigen. Aan de aannemers die een offerteaanvraag ontvangen, moet de mogelijkheid worden geboden om bij de club (aanbestedende dienst) nadere informatie (dit heet Inlichtingen) te vragen.

In de offerteaanvraag moet worden beschreven op welke wijze de club eventuele vragen van de aannemers gaat beantwoorden in een Nota van Inlichtingen. De vragen en antwoorden moeten geanonimiseerd aan de inschrijvers/aannemers worden toegezonden. Deze Nota van Inlichtingen is dan onderdeel van de offerteaanvraag.

6.2.3 Termijnen onderhandse aanbesteding

De totale proceduuretijd voor het doorlopen van een onderhandse aanbesteding bedraagt circa 40 kalenderdagen. Wij adviseren om de aannemer voldoende tijd te geven voor het opstellen van een goede en complete offerte en daarom altijd uit te gaan van minimaal 7 dagen tussen het versturen van de nota en het tijdstip van aanbesteding (= indienen offerte).

Standaard termijnen (in dagen) voor een onderhandse aanbesteding (conform geldende ARW):

- Verzenden uitnodiging 1
- Inlichtingen tussen 8-13
- Versturen Nota van Inlichtingen 14
- Aanbesteding 21
- Opdrachtverlening uiterlijk 40 (eventueel inplannen ALV)
- Start werk in overleg in verband met productietijd e.d.

Hierbij rekening houden met de weekenden en feestdagen, vakanties e.d.!

6.3 Vervolprocedure

Om te komen tot een onderhandse aanbesteding dienen de volgende werkstappen te worden uitgevoerd.

6.3.1 Verkrijgbaar stellen werkschrijving/bestek

De club selecteert vooraf de aannemers die volgens hen capabel zijn een pickleball baan aan te leggen volgens de gestelde wensen en wettelijke kwaliteitseisen. Vervolgens stuurt de club de beschikbare informatie met eventueel tekening/bijlagen naar de aannemers en nodigt ze uit tot inschrijving. In de uitnodigingsbrief moet de procedure van aanbesteding helder worden omschreven.

Om de aanbiedingen goed te kunnen vergelijken en tijdens de uitvoering geen discussie te krijgen of iets wel of niet in de prijs is inbegrepen is het daarom van belang om:

1. *Te zorgen voor een goede ontwerp-tekening met een juiste maatvoering en inrichting. Je kunt ook de aannemer vragen om een ontwerp te maken. Ook dan is het van belang om aan te geven wat je wilt qua maatvoering e.d.*
 - a. *Geef de plangrens aan!*
 - b. *Inrichting buitenruimte. Hoe in te richten door aannemer?*
2. *Te weten wat je wilt! Hoe duidelijker je aangeeft wat je wilt, des te beter (= minder ruimte voor discussie):*
 - a. *Zelfwerkzaamheid (exclusief constructie en baan gerelateerde werkzaamheden)*
 - b. *Afvoer grond/materialen*
 - c. *Drainage*
 - d. *Zandonderbouw*
 - e. *Type fundering*

- f. Type top laag, kleuren
 - g. Baanverlichting: Verlichtingsniveau, bediening, aangeven aansluitpunt
 - h. Baanafrastering: Hoogte, materialisering e.d.
 - i. Verhardingen en opsluitingen buiten de baan
 - j. Net en netpalen
 - k. Eventuele opties (scorebord, logo e.d.)
 - l. Onderhoudscontract (aantal jaar), welke werkzaamheden, frequentie e.d.
3. Vraag om een gespecificeerde prijsaanbieding met een duidelijke omschrijving van de te leveren hoeveelheden (in m², m, stuks e.d.). Hierdoor kun je beter vergelijken en controleren en weet je wat je krijgt
 4. Garanties (zie 4.6)
 5. Geef duidelijk aan wat het vertrekpunt is voor de aannemer als hij gaat starten: Welke werkzaamheden doet de club zelf voorafgaand aan de start. Hoe is de bereikbaarheid van de aan te leggen pickleball baan. Wordt er nog gesport tijdens de werkzaamheden (veiligheid)
 6. Lever beschikbare informatie aan (bv. kabels en leidingen, grondonderzoeken, keuringsrapport bestaande sportvloer e.d.)
 7. Zorg ervoor dat de benodigde vergunning(en) ontvangen zijn! Denk o.a. aan een milieumelding t.a.v. geluidhinder indien aanleg nabij woningen
 8. Gestandsdoeningstermijn = Gewenste geldigheid van de ingediende aanbieding (veelal 21 of 30 dagen) → Hoeveel tijd heb je als club nodig om tot gunning over te gaan c.q. een besluit te nemen?
 9. Betalingsvoorwaarden → Geef dit vooraf aan in plaats van af te wachten waar de aannemer mee komt! Zie voorstel betalingsvoorwaarden onder aan deze pagina.
 10. Wanneer moet de pickleball baan na opdracht worden opgeleverd?
 11. Wil de aannemer iets sponsoren?
 12. Planning/doorlooptijd: Wat is de totale doorlooptijd na opdracht?
 13. Geef aan tot wanneer er vragen gesteld kunnen worden en tot wanneer de prijsaanbieding uiterlijk kan worden ingediend en bij wie (naam, mailadres en telefoonnummer).

TIP: → Vraag in de uitnodiging ook naar verrekenprijzen voor bijvoorbeeld arbeid en gebruik van machines zodat er achteraf geen discussies ontstaan over de gehanteerde prijzen. Ook als je als aanbieder erover nadenkt om extra/aanvullende werkzaamheden op te dragen is dit beter om in de aanvraag hier vast een prijs voor op te vragen.

Voorstel betalingsvoorwaarden (volgens richtlijn KNLTB)

30%	Bij opdracht
15%	Bij goedgekeurde onderbouw (voorafgaand aan aanbrengen fundering)
25%	Bij goedgekeurde fundering
25%	Bij gereed melden aanbrengen top laag
5%	Bij oplevering/ingebruikname

6.3.2 Inlichtingen en/of aanwijs

Door de club worden inlichtingen verstrekt over het uit te voeren werk. De aannemer(s) krijg(t)en hierbij éénmalig de gelegenheid schriftelijk vragen te stellen over het in de werkomschrijving omschreven werk. Wij adviseren om dit per mail te laten doen.

6.3.3 Nota van Inlichtingen

De eventuele vragen en opmerkingen van de aannemer(s) tijdens de inlichtingen moeten worden verwerkt in de Nota van Inlichtingen. Een Nota van Inlichtingen is niets meer dan een opsomming van de door de aannemer(s) gestelde vragen met daaraan toegevoegd het antwoord van de club. Ook kunnen er eventuele wijzigingen nog door de club worden doorgegeven. De nota van inlichtingen wordt de aannemer(s) toegezonden. De aannemer(s) is/zijn verplicht zich van het bestaan van een eventuele nota van inlichtingen te vergewissen, aangezien de aanbesteder geen verantwoording op zich neemt voor een goede ontvangst ervan.

6.3.4 Aanbesteding

De geselecteerde aannemer(s) moet(en) de aanbieding op een bepaalde dag digitaal aanleveren zoals aangegeven in de uitnodiging.

6.3.5 Gunning

Na ontvangst moet de inschrijving worden getoetst op volledigheid, geldigheid van inschrijving en moet het laagste inschrijvingsbedrag worden vergeleken met het beschikbare budget. Naast prijs moet worden gekeken of voldaan wordt aan de gestelde kwaliteitseisen.

TIP: ➔ Naast de prijs zijn ook de voorwaarden, garanties en referenties van belang. Een gunstige prijs maar slechte voorwaarden en referenties kunnen het eindresultaat negatief beïnvloeden. Opdrachtgunning heeft deels te maken met vertrouwen, maar ook met het gedegen bestuderen van de voorwaarden en referenties.

Ga dus niet zomaar uit van de laagste prijs!

De inschrijving(en) inclusief de financiële consequenties dien(t)en veelal te worden voorgelegd aan de Algemene Ledenvergadering (ALV) van de aanbieder. De ALV dient goedkeuring te geven aan de plannen en de financiële gevolgen. Vaak kan pas na goedkeuring van de ALV het bestuur of de projectgroep opdracht verlenen tot het uitvoeren van de werkzaamheden.

Zorg er tijdens de presentatie aan de ALV voor dat eventuele opties/alternatieven onderzocht zijn en waarom is gekozen voor een bepaalde oplossing. Als tijdens de voorbereiding de leden regelmatig op de hoogte zijn gehouden van de voortgang kan dit de besluitvorming vergemakkelijken. Als goedkeuring van de ALV een feit is kan de opdracht worden gegund. Het is netjes en gepast om de afgevalen aannemer(s) hier ook over te berichten.

6.4 Checklist

Checklist: Prijs- en contractvorming	
Onderdeel	Uitgevoerd
Maak een keuze hoe aan te besteden	
Controle stand van vergunningen	
Verzenden offerte aanvraag met werkomschrijving en tekening(en)	
Verstrekken van inlichtingen	
Houden van de aanbesteding	
Controle van de inschrijving(en)	
Akkoord vragen voor gunning	
Gunnen van de opdracht	

7. Uitvoering

De opdracht is gegund en de aannemer is bekend. De uitvoering kan starten!

Tijdens de uitvoering worden de werkzaamheden door de aannemer uitgevoerd. Vanuit de club is het noodzakelijk om in meer of mindere mate hierop toezicht te houden.

7.1 Directievoering en toezicht

De mate van directievoering en toezicht is afhankelijk van de grootte en de omvang van de werkzaamheden. Het is aan te raden om de directievoerder en toezichthouder al aan te wijzen in de projectgroep (zie hoofdstuk 1).

Direct na de gunning moet een overleg worden ingepland met de aannemer. Tijdens dit start-overleg dienen de volgende zaken te worden afgestemd:

- Vaststellen contactpersonen club:
 - Wie is eerste aanspreekpunt voor de aannemer?
 - Wie voert/voeren directie/toezicht namens de club?
 - Idem voor aannemer: Wie is hoofduitvoerder en uitvoerder?
 - Opstellen adressenlijst in verband met bereikbaarheid;
- Aan te leveren documenten e.d.:
 - Door aannemer (bijvoorbeeld planning, bankgarantie, lijst onderaannemers, verrekenneprijzen, KLIC melding);
 - Door club (bijvoorbeeld contactpersonen, sleutel complex, vergunningen);
- Planning:
 - Vaststellen uitvoeringsplanning;
 - Bouwvergaderingen (plan bouwvergaderingen vooraf in);
- Vergunningen;
- Onderaannemers;
- Wijzigingen (financieel);
- Zelfwerkzaamheid/werkzaamheden door derden;
- Keuringen;
- Veiligheid;
- Optioneel:
 - Bereikbaarheid (overdracht sleutels);
 - Verkeersvoorzieningen / schoonhouden paden;
 - Afscherming;
 - Wie doet verslaglegging.
- Nulmeting omgeving i.v.m. eventuele discussie over schade achteraf!

De directievoerder is namens de club de bewaker van het contract, het geld en de projectorganisatie. De toezichthouder is namens de club de bewaker van kwaliteit, planning, administratie en veiligheid.

De toezichthouder is het verlengstuk van de directievoerder en vormt, wat betreft direct operationele zaken, zijn ogen en oren en is als zodanig regelmatig op het werk aanwezig. Dit vraagt om verschillende persoonlijkheden, de één communicatief en de ander inhoudelijk sterk. Het is dan ook van belang dat beiden complementair aan elkaar functioneren.

Gedurende de hele uitvoeringsperiode is het van belang om ook zelf als club de voortgang en de werkwijze van de aannemer goed in de gaten te houden. Gecontroleerd moet worden of alle afgesproken werkzaamheden zoals omschreven in de werkomschrijving/opdracht worden uitgevoerd. De toezichthouder is het aanspreekpunt voor de aannemer. De aannemer geeft aan de toezichthouder door als er afwijkingen zijn tijdens de uitvoering die financiële consequenties hebben. Eventuele financiële consequenties moeten zo snel mogelijk in beeld worden gebracht zodat de toezichthouder dit kan terugkoppelen met de directievoerder. De directievoerder en de toezichthouder zijn binnen de club de verantwoordelijke mensen. Hun bevoegdheden moeten helder en duidelijk zijn. In de praktijk worden directievoering en toezicht veelal door één persoon uitgevoerd (iemand die vaak al aanwezig is). Ook de financiële ruimte die er eventueel is om te kunnen omgaan met tegenvallers moet helder zijn, zodat er snel besluiten kunnen worden genomen in samenspraak met het projectteam. Bij grote financiële afwijkingen dient de directievoerder dit eerst terug te koppelen met het projectteam en/of het bestuur.

Het is verstandig om regelmatig met de aannemer te overleggen gedurende de uitvoeringsperiode. Daarom is het noodzakelijk om regelmatig een bouwoverleg te organiseren waarin de voortgang, wijzigingen en de financiële stand van zaken worden besproken.

Leg de gemaakte afspraken goed vast (mail of verslag) om discussie achteraf te voorkomen!

7.2 Oplevering

Onder de oplevering verstaat men in Nederland de aanvaarding door de club van een werk dat door een aannemer is uitgevoerd conform werkomschrijving/bestek en tekeningen.

Er is sprake van slechts één oplevering. Voorafgaand aan de oplevering wordt door de club samen met de aannemer een vooropname gedaan waarbij geconstateerd kan worden in hoeverre het werk nog niet is zoals het moet zijn. In de tijd die nog rest tot aan de feitelijke (en juridische) oplevering heeft de aannemer de mogelijkheid het werk alsnog volledig te laten voldoen. Tijdens de oplevering wordt weer een opname verricht waarin een lijst wordt samengesteld van de gebreken die het werk dan alsnog vertoont ten opzichte van bestek en tekeningen. Partijen kunnen dan besluiten om:

- het werk op dat moment als NIET gereed te beschouwen en daarom niet op te leveren;
- het werk op dat moment wel als gereed te beschouwen en het werk op te leveren onder voorwaarden.

Bij het niet opleveren ontstaat (vaak) de situatie dat de aannemer dan niet kan voldoen aan de gestelde eisen in de opdracht om op tijd (binnen een maximale bouwtijd) het werk op te leveren en riskeert dan een boete (wegens overschrijding van de maximale bouwtijd). Daarom willen veel aannemers heel graag opleveren, ook al wordt de opleverlijst met gebreken dan toch erg lang.

Bij het wel opleveren wordt zoals vermeld een lijst van gebreken samengesteld. De zogenaamde opleverlijst. Op deze lijst komen alle zaken voor die niet gereed zijn volgens werkomschrijving/bestek en tekeningen. De aannemer krijgt als extra voorwaarde mee dat de lijst moet zijn afgewerkt binnen een vast te stellen termijn terwijl de club dan alvast gebruik kan maken van het baan.

De financiële tegenprestatie van de opdrachtgever richting de aannemer is dat er uitstel komt van het betalen van een laatste deel (een termijn genaamd) van de totale vergoeding voor het werk. Deze termijn bedraagt vaak 2,5% tot 5% van de totale aannemingssom.

Na afloop van de termijn wordt opnieuw een vooropname gedaan om te bekijken in hoeverre de aannemer gereed is met de lijst.

Indien deze lijst is afgewerkt volgt een uitbetaling van de laatste termijn van de club aan de aannemer.

7.3 Oplevering versus keuring

De oplevering staat los van de sporttechnische keuring en (eventueel toekomstige) certificering van de pickleball baan. De KNLTB adviseert een pickleball baan altijd onder keur binnen het kwaliteitszorgsysteem van Sportinfrastructuur.nl te laten uitvoeren. Worden de banen gebruikt voor wedstrijden (competitie en toernooien) onder auspiciën van de KNLTB dan is een onafhankelijke keuring door een door NOC*NSF erkende keuringsinstantie en certificaat verplicht. Een keuring maakt onderdeel uit van de oplevering van het gehele werk. In het geval ALLEEN sprake is van aanleg of renovatie van een pickleball baan kan een keuring worden beschouwd als een oplevering.

7.4 Onderhouds- en garantietermijn

Naast de termijn die gesteld is voor het verwerken van de lijst is er ook de in de opdracht overeengekomen onderhoudstermijn binnen welke de aannemer zaken die nog niet voldoen, echter waarvan het gebrek (elk gebrek) ontstaat (ontstaan is) binnen de onderhoudstermijn, dient op te lossen. Het gaat daarbij om een vorm van garantie(s) ten aanzien van het eigen werk. De algemene garanties zoals deze gelden ten aanzien van toegepaste zaken blijven vaak nog een aantal jaren gehandhaafd.

7.5 Ingebruikname

Na de oplevering en een positief keuringsresultaat kan de pickleball baan in gebruik worden genomen. Het certificaat van Sportinfrastructuur volgt vaak enige tijd later in verband met de administratieve afhandeling en verwerking. Vaak is de aanleg van een pickleball baan een belangrijke gebeurtenis voor een club. Daarom wordt een ingebruikname vaak niet geruisloos gedaan. Oftewel: Het is tijd om dit te vieren met de leden!

7.6 Checklist

Checklist: Uitvoering	
Onderdeel	Uitgevoerd
Benoemen directievoerder/toezichthouder en vaststellen taakverdeling	
Aanleveren vergunning(en)	
Organiseren startoverleg en nulmeting	
Vaststellen en verslaglegging vergaderingen	
Controle facturen	
Oplevering	
Keuring	
Revisietekening ontvangen	
Onderhouds- en garantietermijn (let op ingangsdatum)	
Keuringsrapport en certificaat NOC*NSF ontvangen	
Organiseren ingebruikname	
Bedanken sponsors en vrijwilligers	
Overdracht pickleball baan aan aanbieder	
Ontbinden projectgroep	